

Een groener (winkel)hart voor Alphen aan den Rijn

Kernwoord bij aanpak stadshart is deskundig opdrachtgeverschap

Zomaar een bericht uit de decemberkranten. Online bestedingen laten een groei zien van 35 procent ten opzichte van 2015. Helaas moet die omzet ergens vandaan komen. Dat betekent dus dat traditionele winkels op hun tellen moeten passen en zorgen dat ze aantrekkelijk blijven voor de consument.

Hoe de gemeente Alphen aan den Rijn dat voor haar stadshart aanpakt, bespreek ik met Tseard Hoekstra, wethouder openbare ruimte.

Auteur: Hein van Iersel

Het automatisme van het stadscentrum als het belangrijkste inkoopcentrum verdwijnt. Webwinkels zijn daar schuld aan, maar ze zijn zeker niet de enige oorzaak. De moderne consument ziet het centrum meer als een openbare huiskamer. Een plek om te flaneren en te winkelen, maar ook als huiskamer om met vrienden en familie af te spreken. Het stadscentrum als *city lounge*, dus.

Gemeente Alphen aan den Rijn heeft daarom besloten om stevig te investeren in extra groen voor het stadshart. Alleen al dit jaar wordt ongeveer 0,450 miljoen euro in de stad geïnvesteerd. De lokale ondernemers betalen hier overigens aan mee: 50,000 euro over een periode van drie jaar.

Zuileiken

Wethouder Hoekstra: 'Wij zijn van mening dat we niet overal te maken hebben met de topkwaliteit waar we voor willen gaan. En waar de kwaliteit onder de maat is, willen we ingrijpen en zaken verbeteren. Om te begrijpen wat de wethouder concreet bedoelt, kun je het best met zijn ambtenaren een wandeling door de stad maken. Projectleider

Vijf platanen planten aan de Rijnkade.

Peter Hogeveen en beleidsmedewerker Groen Niek van 't Wout laten mij een aantal zaken zien die worden aangepakt. In het Stadshart van Alphen aan den Rijn staan o.a. een groot aantal zuileiken *Quercus robur* 'Fastigiata Koster'. Op het eerste gezicht lijkt er weinig mis met deze bomen, die zo'n tien jaar geleden zijn geplant in een Treebox, maar volgens Van 't Wout is dat maar schijn. De keuze voor deze eiken in de verharding en de stralingshitte die daarbij hoort zou de gemeente nu niet meer maken. Verder is het gebruikte substraat onder de maat. Daarom zullen al deze bomen dit plantseizoen nog worden weggehaald en worden vervangen door *Acer rubrum* 'Scanlon' II. Scanlon wordt algemeen beschouwd als een van de beste cv's van de rode esdoorn en is vooral beroemd vanwege de sensationele herfstkleur. Om aan te geven dat de gemeente hier echt voor topkwaliteit gaat, meldt Peter Hogeveen later nog dat deze bomen zullen worden geplant met hun eigen waterleiding en waterafvoer. Verder zal een verbeterd substraat worden toegepast, helemaal geënt op de wensen van de *Acer rubrum* Cv, dus o.a. met een pH van rond de 5. Aan de eigenlijke groeiplaatsen, de Treeboxen dus, zal niets worden veranderd.

 5 min. leestijd

ACTUEEL

Niek van 't Wout: 'Niks mis met deze zuileiken, maar ze staan hier feitelijk te kwarren. Als we ze voorzichtig uitgraven en aan een kweker verkopen of op een goede plaats in de juiste grond herplaatsen, zul je zien dat ze weer als de brandweer gaan.' Ik vraag aan de wethouder of het niet lastig is om deze bomen weg te halen. Volgens Hoekstra valt dat wel mee. Deze bomen staan er nog te kort en zijn te weinig veteranen om echt een band opgebouwd te hebben met de burger. Bovendien worden op dezelfde plek betere bomen teruggeplaatst. De wethouder laat mij op de tekening zien waar het verwijderen van een boom wel een probleem was. Hoekstra wijst een boom aan bij het oude Scala-gebouw. Hier is een monumentale plataan verplaatst, omdat achter het oude schoolgebouw een appartementencomplex is gebouwd. De plataan die hiervoor moest wijken, gaat nu dienen ter verfraaiing van de grote openbare ruimte achter het complex. Deze klus, die eerder dit seizoen is uitgevoerd met twee telescoopkranen, was uitbesteed aan de Nationale Bomenbank.

Een andere investering, dit seizoen, was de concrete aanleiding om een bezoek te brengen aan het centrum van Alphen aan den Rijn. Direct langs de Oude Rijn plant wethouder Tseard Hoekstra samen met collega-wethouder Gerard van As van economische zaken een vijftal zware platanen. Op zich niet heel bijzonder, maar het planten van deze vijf gekandelaberde platanen met een stamomtrek

De consument ziet het centrum als een openbare huiskamer. Een plek om te flaneren, te winkelen en om met vrienden af te spreken. Het stadscentrum als city lounge, dus

Wethouder Tseard Hoekstra (l) en Gerard van As planten vijf platanen op de Rijnkade.

Het belang van de projectontwikkelaar is zo veel mogelijk ruimte voor woningen. Als gemeente heb je een breder belang

van 60-70 cm is een soort kick-off voor het de rest van het vergroeningsprogramma, dat later dit seizoen en in 2017 en 2018 moet worden uitgevoerd. Projectleider Peter Hogeveen zal later uitleggen dat het planten van de vijf platanen ook weer niet zo simpel is als je zou denken. Allereerst moeten de vijf grote knotbomen met een takrijke stam van 3,50 meter gevonden worden op een boomkwekerij. En niet 5 stuks maar een fors aantal meer omdat deze ook nog aan de andere zijde van de Rijnkade gepland gaan worden. En dan moeten de bomen met de boot worden aangevoerd, en de kade is zoals altijd een wirwar van kabel en leidingen. Een van de restaurants waarvoor een knotplataan is gepland, krijgt mogelijk op termijn vergunning om een serre bouwen. Vooruitlopend daarop zijn de gasleidingen alvast verplaatst. Boomkwekerij Ebben heeft de bomen geleverd, maar is samen met een lokale onderaannemer ook verantwoordelijk voor het planten van de bomen.

Een andere investering die dit jaar wordt uitgevoerd, is de plaatsing van een aantal giga-grote bakken van Streetlife, met een diameter van 2,40 meter en een hoogte van 1,20 meter. Deze bakken moeten worden beplant met een aantal bijzondere meerstammige bomen, zoals o.a. *Cornus kousa*, *Zelkova serrata* en *Acer griseum* waarvoor het gemeentelijk ontwerpteam met Jona Geers en Margo Schotanus in samenwerking met boom-

deskundige Jan Mauritz de selectie heeft gemaakt. Mauritz was ook nauw betrokken bij het uitzoeken van de knotplatanen, de rode esdoorns en de andere boombeplantingen in het stadshart.

Geen brug te ver

Wie een open zenuw wil raken in Alphen, moet over het brugongeluk van 2015 beginnen. Als ik als redacteur de plantlocatie van de vijf platanen niet zo snel kan vinden, wijst een toevallige voorbijganger mij direct op de brug waar in 2015 een telescoopkraan over de Alphense bebouwing heen

is gedonderd. Dit bleek weliswaar de foute locatie te zijn, maar het laat onbedoeld zien hoe dit ongeluk leeft bij de bewoners van de stad. Dat geldt overigens ook voor de ambtenaren en de politiek. In een afsluitende discussie met projectleider Peter Hogeveen, groen beleidsmedewerker Niek van 't Wout en de manager van het Alphense ingenieursbureau Ab van der Schans, is het indirect zelfs het leidende thema. De aanleiding is dat ik Van der Schans vraag hoe zijn afdeling omgaat met de politieke ambitie om het stadshart te vergroenen en te revitaliseren. Het kernwoord volgens Van der

V.l.n.r.: Niek van 't Wout, Ab van der Schans en Peter Hogeveen

Tsaerd Hoekstra

brug te voorkomen. Van der Schans voelt zich daarom een jaar na dato nog steeds onheus behandeld door de vakpers, bijvoorbeeld Cobouw. Van der Schans: 'Deskundig opdrachtgeverschap kan niet uitsluiten dat er zaken fout gaan. Bij het ongeluk bij de brug lag de fout zo diep in de organisatie van de opdrachtnemer dat wij daar geen invloed op hadden.' Op mijn vraag wat deskundig opdrachtgeverschap in de praktijk inhoudt, wijst Van der Schans naar het Scala-gebouw. Het belang van de projectontwikkelaar is om zo veel mogelijk ruimte toe te wijzen aan woningbouw. Als gemeente heb je een breder belang en moet je zorgen dat ook de openbare ruimte en daarmee de leefomgeving voor alle inwoners goed aan zijn trekken komt.' Van der Schans: 'Het is belangrijk dat je het conceptuele ontwerp als gemeente zelf maakt; dat betekent in nauwe samenwerking met alle stakeholders.' Hij vervolgt: 'Wij zijn als gemeente 'TOF'; dat betekent dat wij overzicht moeten hebben over alle risico's die samenhangen met Techniek, Omgeving en Financiën.'

Ab van der Schans

heeft bijvoorbeeld het complete ontwerp, inspraak van ondernemers en realisatie voor de aanplant van de meerstammigen in de boombakken in het stadshart naar zich toegetrokken. Het ontwerp daarvoor komt van Jona Geers, landschapsarchitect in dienst van de gemeente.

Jammer genoeg is dit deskundig opdrachtgeverschap niet altijd in staat om ongelukken als met de

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6405

Schans is dat de gemeente een gezonde leefomgeving belangrijk vindt en deskundig opdrachtgeverschap daarbij als uitgangspunt neemt. Van der Schans wil breken met de trend die bij veel gemeentes is waar te nemen dat de gemeente als opdrachtgever steeds meer op afstand komt te staan en alleen nog maar kan sturen op geld en niet langer op kwaliteit omdat de eigen deskundigheid afneemt. Volgens Van der Schans is dat niet de juiste weg. Een gemeente kan anno 2016 niet alles meer zelf, maar moet minimaal het conceptuele ontwerp in huis kunnen realiseren en de productkwaliteit van ingenieursbureaus, leveranciers en aannemers kunnen beoordelen. Alphen gaat voor het eigen stadshart zelfs nog een stap verder en

Meerstammige bomen in grote bakken van Streetlife voor het stadskantoor.